

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

10 Ekim 2019

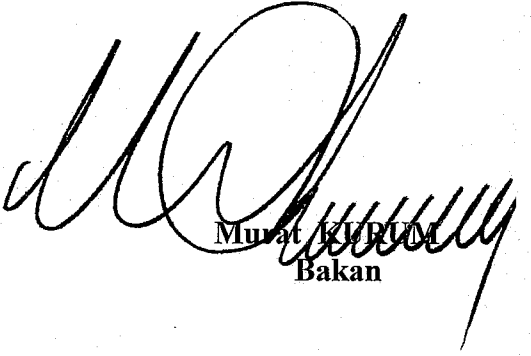
Sayı : 30824082/610- 237591
Konu : Yazılı soru önergeleri

.../.../2019

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekilllerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listelerde; TBMM Esas numaraları, Bakanlığımıza geliş tarih-sayıları ile konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EKLER:

-Liste (4 Adet, 5 Sayfa)

-Cevap yazısı (51 Adet, 91 Sayfa)

7/12504 GK 143	7/12726 GK 145	7/13827	7/15235
7/11508 GK 135	7/12509 GK 143	7/13936	7/10305 GK:123
7/10888 GK 127	7/13379 GK 5	7/14435	7/9561 GK 108
7/11125 GK 135	7/16175	7/14437	7/9564 GK 108
7/7253 GK 75	7/15937	7/15609	7/7385 GK 77
7/9277 GK 101	7/7257 GK: 75	7/15610	7/7387 GK 77
7/12505 GK 143	7/1305 GK: 147	7/11980 GK:143	
7/14175 GK 24	7/15938	7/13377 GK:15	
7/16440	7/11347 GK:135	7/14646	
7/16176	7/16228	7/14181	
7/12727 GK 145	7/13935	7/13692	
7/12728 GK 145	7/15936	7/13688	
7/16439	7/11638 GK:142		
7/12619 GK 143	7/7258 GK: 75		
7/11777 GK 142	7/5298 GK: 40		
7/11365 GK 135	7/12618 GK:143		
	7/13106 GK:147		

İZMİR MİLLETVEKİLİ
SAYIN MURAT BAKAN'IN
TBMM 7/13377 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLARI

SORULAR

Doğal Yaşamı Koruma Vakfı (WWF) Akdeniz'deki plastik kirliliği raporunu yayımlamıştır. Rapora göre Türkiye yılda 110 bin ton ile Akdeniz'e en çok plastik atık bırakan 2'nci ülkedir. Akdeniz'in en kirli 5 bölgesinin sıralandığı raporda en kirli yer, Adana'da Ceyhan Nehri'nin Akdeniz'e döküldüğü bölge olarak açıklanmıştır. Yapılan ölçümlerde ise, bu bölgenin sahilinde kilometre başına 31.3 kilogram plastik atık bulunduğu belirlenmiştir.

Adana'yı, 26.1 kilogram ile İspanya'nın Barcelona ve 21 kilogram ile İsrail'in Tel Aviv kenti takip etmiştir.

Akdeniz'i en çok pisleten ülkeler arasında birinci sırada yer alan Mısır, Akdeniz'e yılda 250 bin ton plastik çöp dökmektedir.

Yapılan hesaplamalara göre, Akdeniz'de toplam 247 milyar adet plastik çöp bulunmaktadır.

Öte yandan plastik atıkların sahillerde yarattığı tahribat nedeniyle turizm sektörünün 268 milyon Euro zarar ettiğini belirten rapora göre balıkçılık sektörünün zararı ise 150 milyon Euro'dur.

Raporda Türkiye'nin dönüştürülmeyen çöp oranının yüzde 19.1 olduğu vurgulanırken; dünyadaki toplam plastik çöpün yüzde 3.5'ini Türkiye'nin ithal ettiği belirtilmiştir.

Greenpeace'in Doğu Asya bürosu tarafından yayımlanan rapora göre ise, Türkiye dünyada en fazla plastik çöpü ithal eden üç ülkeden biri konumundadır.

Türkiye'nin 2018 yılı içinde sadece İngiltere'den ithal ettiği plastik çöp miktarının 100 bin ton civarında olduğu ifade edilmektedir. Bu bağlamda;

1) Türkiye, yılda 110 bin ton ile Akdeniz'e en çok plastik atık bırakan 2'nci ülkedir. Akdeniz'in en kirli yeri olarak saptanan Adana'da Ceyhan Nehri'nin Akdeniz'e döküldüğü bölgede yapılan ölçümlerde, bu bölgenin sahilinde kilometre başına 31.3 kilogram plastik atık bulunduğu belirlenmiştir. Söz konusu bölgedeki plastik atıkların temizlenmesine yönelik hangi çalışmalar yapılacaktır?

2) Ceyhan Nehri'nin Akdeniz'e döküldüğü bölgenin Akdeniz'in en kirli yeri olacak kadar plastik atıkla dolmasının sebebi nedir? Bölgenin plastik atıklarla dolmasının nedenlerinin araştırılması ve buna sebep olan etmen ve/veya kişilerin tespit edilmesine dair yürütülmekte olan bir araştırma var mıdır?

3) Akdeniz'in en kirli yeri olarak belirtilen Adana'da Ceyhan Nehri'nin Akdeniz'e döküldüğü bölgedeki plastik atıkların Türkiye'ye ithal edilen plastik çöplerle bir bağlantısı var mıdır? Ülkemize ithal edilen plastik çöplere ne olmaktadır? Türkiye bu çöpü ne kadar sürede ve ne şekilde bertaraf etmektedir?

CEVAPLAR

1,2) Nehirler, denizlere ulaşan kirlilik konusunda en büyük taşıyıcı kaynaklardır. Yoğun yağmur ve sel durumlarında nehir çevresindeki tüm malzemeler kıyı bölgelerine taşınmaktadır. Gerek bölgemizde bulunan ülkelerde (Doğu Akdeniz’de kıyısı bulunan), özellikle plastik olmak üzere katı atıkların yanlış yönetimi nedeni ile denize ulaşmaları, gerekse de uluslararası sularda gemiler tarafından yasadışı şekilde boşaltılan plastik atıklar, hafif olmaları ve uzun sürede parçalanmaları sebepleri ile deniz akıntıları vasıtasıyla Ülkemiz kıyılarına kolayca taşınabilmektedirler.

Bakanlığımızca ulusal deniz yönetimi politika ve stratejilerinin belirlenmesine altlık oluşturulması amacıyla TÜBİTAK-MAM ile üçer yıllık periyotlarda “Denizlerde Bütünleşik Kirlilik İzleme Programı” yürütülmektedir. Program ile tüm denizlerimizde toplam 353 noktada ulusal mevzuatımız, AB direktifleri ve Bölgesel Deniz Sözleşmeler yükümlülükleri gereğince izleme çalışmaları yapılmaktadır. Deniz çöpleri, Denizlerde Bütünleşik Kirlilik İzleme Programı ile pilot ölçeklerde çalışılmaktadır. İlk kez 2013 yılında su kolonu ve sedimanda mikroplastik izlemeye başlanmıştır. Mikroplastikler 2014-2016 dönemlerinde farklı matrislerde (deniz suyu, sediman ve balık midesi) çalışılmaya devam etmiştir. 2016 yılında mikroplastığın yanı sıra makro çöpler deniz tabanında çalışılmıştır. 2017-2019 dönemlerinde ise mikroplastiklerin yanı sıra denizdeki çöpler, sindirilen çöpler (balık midesinde) ve sahildeki çöpler pilot ölçekte izlenmektedir.

Plastik Atıkların kaynağında azaltılmasına ilişkin mevzuat çalışmaları Bakanlığımızca yapılmakta olup; plastik atıkların geri kazanımı faaliyetinin izin ve lisans belgesi alan tesislerce gerçekleştirilmesi zorunludur. Bununla birlikte; 2872 sayılı Çevre Kanunu ve bu kanuna istinaden çıkarılan mevzuatlar kapsamında Bakanlığımız merkez ve taşra teşkilatında görevli denetim personeli tarafından ani, birleşik ve şikâyet üzerine denetimler yapılmakta olup, Çevre Kanunu’na aykırı faaliyet gösteren veya kirliliğe sebebiyet verdiği tespit edilen kurum, kuruluş ve işletmelere, 2872 sayılı Çevre Kanununun 20. Maddesine göre idari yaptırımlar uygulanmakta, 15. Maddesine göre de faaliyet durdurma cezaları verilebilmekte ayrıca Bakanlığımızca yayımlanan suç duyurularıyla ilgili 2015/7 sayılı Genelgesi kapsamına giren konularda 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun çevreye karşı suçların düzenlendiği 181., 182. ve 183. Maddelerine göre Cumhuriyet Savcılıklarına suç duyurularında bulunmaktadır.

Diğer taraftan; deniz çöplerinin azaltılmasına yönelik uygulamaların sistematik bir şekilde yürütülmesi, bilinirliğinin sağlanması ve toplumda bu konuda bir duyarlılığın oluşturulması amacıyla, Cumhurbaşkanımızın Saygıdeğer Eşi Emine Erdoğan hanımefendinin himayesinde "Sıfır Atık Mavi" hareketi ile tüm yurttaki denizlerin korunması ve deniz temizliği seferberliği başlatılmıştır.

Sıfır atık mavi etkinliğinin açılış tarihi olan 10 Haziran 2019 tarihinde Bakanlığımız tarafından Deniz Çöpleri İl Eylem Planlarının Hazırlanması ve Uygulanması Genelgesi yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Genelgenin yayımlanması ile tüm kıyı illerinde eylem planlarının hazırlanması çalışmalarına başlanmıştır. Deniz Çöpleri Eylem Planları ile illerdeki mevcut durum ortaya konulacak, ihtiyaçlar ve bunlara yönelik 5 yıl içerisinde gerçekleştirilecek eylemler belirlenmiş olacaktır. Özellikle deniz çöplerinin oluşumunun önlenmesi ve temizlenmesine yönelik kurumların ihtiyaçları, kapasite ve kabiliyetler ortaya konulmuş olacaktır.

3) Ülkemize getirilen ve belirli kriterler doğrultusunda geri kazanımı sağlanarak ekonomimize kazandırılan malzemeler çöp olarak değil ekonomik değere haiz atık olarak addedilerek Bakanlığımızca düzenlenen atık mevzuatı kapsamında yönetimi sağlanmaktadır. Plastik sanayimizin ihtiyaç duyduğu hammadde temini için diğer ülkelerde olduğu gibi Ülkemizce de belli ölçeklerde lisanslı geri kazanım tesisleri tarafından atık plastik ithal edilmekte ve geri kazanılarak ya hammadde olarak başka sektörlere ya da bitmiş ürün olarak piyasaya arz edilmektedir.

Atıkların İthalatı işlemleri; Ulusal Atık Yönetim Politikamıza uygun olarak ve yurt içindeki atık yönetimi çalışmalarının gelişiminin ve etkinliğinin korunması ilkesi esas alınarak düzenlenmekte ve Ticaret Bakanlığının uhdesinde belirlenmekte olup; sektör itibari ile ekonomik değere haiz atıkların ithalatı "Çevrenin Korunması Yönünden Kontrol Altında Tutulan Atıkların İthalat Denetimi Tebliği" ile kontrole tabi olarak yürütülmektedir.